

گهमेی ههلبێژاردن و چاره‌نووسی ئیمه‌ی په‌نابه‌ران

ریبوار عارف

پاش دوو هه‌فته‌یه‌کی تر بریار وایه له به‌رواری ٦ / ٣ / ٢٠٠٢دا هه‌لبێژاردنیکی مه‌حلی بکریت له شاره‌وچه‌کانی هۆندا، له‌ویاره‌وه نه‌و مافه‌ به‌مه‌رجه‌وه دده‌ن به‌ په‌نابه‌رانیکی که‌ده‌نگ بدن، که‌ بۆ ماوه‌ی ٥ سا‌نه له‌و کۆمه‌لگایه‌دا مافی په‌نابه‌ری به‌ده‌ست هینا بیت. یانی که‌سانیک که‌ته‌نانه‌ت ماوه‌ی ٥ سا‌نه له‌ چاره‌وانیدان نه‌و مافه‌شیان پێ روه‌وانابینی‌ت و خۆ نه‌گه‌ر باس له‌ده‌نگ دان بۆ هه‌لبێژاردنی په‌رمان بیت، نه‌وه ده‌بیت بوویته‌ هاوولاتی یه‌کی هۆند، پاشان له‌ومافه‌ به‌هرمه‌ند ده‌بیت.

نه‌وه‌ی جیگه‌ی سه‌رنج و تیاریامانه، له‌نیو هاتو هاواری هه‌لبێژاردنی زۆریک له‌م حیزب ولایه‌نانه‌دا، ده‌نگی ناشاوا نازار ده‌ری هه‌ندی له‌و حیزبانمان دیته‌ به‌رگۆی، که‌ چه‌ندین سا‌نه کوره‌خانه‌یه‌کی که‌م ووینه‌یان بۆ تیا پیشانی جه‌سته‌ی ئیمه‌ی په‌نابه‌ران داخستوه. کرده‌وه‌ی هه‌ندی له‌م حیزبان له‌ په‌یه‌هه‌ند به‌ فریدانه‌ ده‌وه‌ری په‌نابه‌ران له‌ که‌مه‌په‌کان و جی هیشتنی ژنانی دووگیان و کۆرپه‌له‌ی به‌ریاخه‌نیان له‌ سه‌ر جاده‌ گشتی یه‌کان و برینی هه‌ر جوهره‌ بیمه‌و خزمه‌تگوزاری و ئیمکاناتیکی، رهمزی ناینسانی ترین هه‌نووست و مامه‌له‌یه‌ ده‌ژی په‌نابه‌ری زۆریک له‌م ولایه‌نانه‌یه‌ که‌ نه‌مرۆ به‌وپه‌ری نه‌رمو و نیانی و ده‌ست به‌ سنگ گرتنیکه‌وه‌ پیشوازی له‌ په‌نابه‌ران دده‌که‌ن که‌ ده‌نگیان پێ بدن.

له‌م حیزبان له‌رواته‌ندا ده‌یانه‌وه‌ی به‌نیشاندانی "دلسوزیان" و به‌لینی باشتکردنی ژیان و گوژه‌رمان و دۆزینه‌وه‌ی کارو گرنگی دان به‌زمان و وه‌عه‌ده‌ و به‌لینی خسته‌نه‌ به‌رده‌ستی کۆمه‌لێک خزمه‌ت گوزاری یه‌وه، نه‌و په‌ری دلسۆزی و نینسان دۆستی و به‌ته‌نگه‌وه‌ بوونی خۆیان نیشان بدن.

به‌راستی دنیا‌یه‌کی سه‌یره ؟! نه‌و حیزبان له‌م که‌ دووینی به‌وه‌ی سیاسه‌ت و بریاره‌کانی نه‌وانه‌وه‌ له‌ په‌رمان و داموده‌زگانی حکومه‌تی هۆندا په‌نابه‌ران ناچار به‌ په‌نا بردن بۆ هه‌ر کرده‌وه‌یه‌ک ده‌کرد، ته‌نانه‌ت کار به‌وه‌ گه‌شت که‌ (شهوره‌ت) ی نایزی ١٥ سا‌له‌مان چیدی نیتر له‌وه زیاتر ته‌حمولی جه‌هه‌می چاره‌روانی کردنی خیزانه‌که‌ی نه‌کات و پاش وه‌لامی رهد کردنه‌وه‌یان خۆی بکۆژیت، وپیش نه‌و داوتریش ده‌یان په‌نابه‌ری تری لێهه‌و له‌وه‌ی به‌ راده‌یه‌ک له‌م بارودۆخه‌ ناینسانیه‌ ته‌نگی پێ هه‌لچینیون، که‌بیر له‌خۆکۆشتن بکه‌نه‌وه‌ وه‌ک باشت رینگه‌ی ده‌ریاز بوون له‌گێژاوی له‌م کاره‌سانه‌ی که‌ له‌م حیزب ده‌سته‌لاتدارانه‌ی نه‌مرۆ بۆیان خولقاندوین، که‌خۆکوشتنی (سۆران هه‌باس سعید) له‌ زیندانی نه‌مه‌سته‌ردام، دوا‌ین نموونه‌ی به‌رئه‌نجامی سیاسه‌تی حیزبه‌ده‌سته‌لاتداره‌کانی نیو په‌رله‌مانی حکومه‌تی هۆند بوو دژ به‌ په‌نابه‌ران، که‌چی نیسته‌ ده‌لێی نه‌بایان دیوه‌ نه‌باران، به‌و په‌ری روو قایمی یه‌وه‌ فایلی کارنامه‌ی دژ به‌ په‌نابه‌ری له‌م چه‌ند سا‌له‌یان بۆ چه‌ند رۆژیک داده‌خه‌وه‌ پیمان ده‌لێن ده‌نگمان پێ بدن تا‌نازارو نه‌شکه‌ نه‌جه‌کانی له‌م چه‌ند سا‌له‌تان له‌بیر به‌رینه‌وه‌، ده‌نگمان پێ بدن تا کارتان بۆ بدۆزینه‌وه‌، تاخویندگای پر ئیمکانات بخه‌ینه‌ به‌رده‌ستان، تا روخساری کۆمه‌لگا به‌ تیژی فره‌ فه‌ره‌هه‌نگی یه‌ک برازینه‌وه‌ که‌ فاتیمه‌کانی تیدا ده‌بنه‌ قوریانی، تا...

به‌ریزان چاکتر وانه‌بوو به‌ر له‌کار بۆ دۆزینه‌وه‌ به‌لینی کردنه‌وه‌ی خویندگای پر ئیمکانات، جارێ حورمه‌تی نینسانیمان بگرن و ریز بۆ که‌سایه‌ تمان قایل بن؟ باشت وانه‌بوو چوار، پینچ سا‌ل له‌جه‌هه‌می چاره‌روانی کردندا رامان نه‌گرن زۆریکمان ناچار نه‌که‌ن به‌وه‌ی که‌ ده‌ستی بچینه‌ کوشتنی خۆی؟ چاکتر وانه‌بوو به‌ر له‌ به‌لینی فریوده‌رانه‌ی نه‌مرۆتان نه‌و بریارو یاسایانه‌تان لغو بکردایه‌ته‌وه‌ که‌ ئیمه‌یان دووچاره‌ی له‌م ترازیدی گه‌ریه‌ کرده‌وه؟ چاکتر وانه‌بوو به‌رله‌کار دۆزینه‌وه‌ بۆمان له‌ژوری نیو که‌مه‌په‌کانیش به‌خۆمان و مال و مندالمانه‌ و ده‌دهران نه‌ن و ناچارمان نه‌که‌ن به‌رووکردنه‌ وولاتانی تر له‌ریگه‌ی (نایاسای) یه‌وه‌ نه‌وه‌وه‌یه‌کدا چاکتر وانه‌بوو که‌ له‌نیو کارنامه‌ی ره‌شی دژ به‌ په‌نابه‌ریتاندا خالیکی سپی تۆمار بکه‌ن، پاشان رووی نه‌وه‌تان بیت که‌ داوا‌ی ده‌نگه‌کانی په‌نابه‌ران بکه‌ن؟

له‌نیو لیستی بلندی سیمای له‌م حیزبانماندا، گه‌وره‌ترین حیزبی هۆند (PVDA) دهرده‌که‌ویت و نه‌ویش داوا‌ی ده‌نگ پیدانمان ئی ده‌کات، حیزبیک که‌ تانیسته‌ش پێ نه‌سه‌ر ناسایش بوونی کوردستان داده‌گریت و خوازیاری دیپورت کردنه‌وه‌مانه‌، حیزبیک که‌ مافی ژیا‌نمان لی ده‌سنیته‌وه‌وه‌ ده‌یه‌ویت به‌ ئۆکه‌ سه‌رمان بریت له‌مرۆ ده‌یه‌ویت له‌ ریگه‌ی ریکخواه‌ هاوکاره‌کانی یه‌وه‌ وه‌ک (ریکخوا‌ی میدیا) ی سه‌ر به‌یه‌کیته‌ نیشتمانی کوردستان، دلسوزی خۆی نیشان بدات و بئ پاشگه‌ز بوونه‌وه‌ له‌ هیج سیاسه‌ت و کرده‌وه‌یه‌کی دوینی دژ به‌ ئیمه‌ی په‌نابه‌ران، پیمان ده‌هت ده‌نگ بدن به‌ نوینه‌رکانمان.

جی خۆیه‌تی هه‌ر لێهه‌دا ناوریکی له‌ ریکخوا‌ی میدیا به‌دینه‌وه‌، که‌ نه‌مرۆ له‌ ده‌نگدان بۆ حیزبی (PVDA) ده‌یه‌ویت ده‌وری هه‌لخره‌ینه‌ری په‌نابه‌رانی کورد بیینی له‌به‌رژه‌وه‌ندی حیزبی ناوبرا‌ودا، بئ حکمه‌ت نی یه‌ که‌ریکخواه‌ کلتوری یه‌کانی یه‌کیته‌ به‌دوا‌ی به‌هیز کردنی حیزبیکه‌وه‌یه‌ که‌ به‌ توند ره‌وتترین حیزبی ده‌ژی په‌نابه‌ری ناسراوه‌، که‌ به‌دنیای یه‌کیک له‌ نامانجه‌کانی پشت په‌رده‌ی له‌م هاوکاری وسات و سه‌وادیه‌، به‌هیز کردنی خالی هاوبه‌شی سیاسه‌ته‌کانی (PVDA) و یه‌کیته‌ و پارته‌ی له‌ به‌ ناسایش له‌قه‌له‌م دان کوردستان و به‌هره‌ مه‌ند بوونی سیاسی بۆ جی پێ قایم کردنی خۆیان نه‌گه‌ر به‌ نرخ‌ی باززگانی کردنی بیت به‌ژیان و چاره‌نووسی ده‌یان هه‌زار په‌نابه‌ریشه‌وه‌ نه‌و

گرنگ نی یه، گرنگ نه وهیه که نهم حیزبانه دوو روژ زیاتر درێژه به دهسته لاتداریه تی خویان بدن. جا نهمرو مهسه له یه پنهابه ری ده توانیت وهک کارتیک به کار بهینریت بو نهو مه بهسته، نهوا ده بیت هه موو ریگه یه که بگرنه بهر بو پیکانی نهو نامانجه. نهم دست پیشخه رییه ریخراوه ی میدیا وه بیری روداویکی تائمان دههینریتته وه که به هوی ده ست تیوهردانی نهم لایه نانه وه نهوه بوو پار سال خویپشاندانی بهردهم په ره مانیان ریخست که بووه مایه ی نهو گیره شیونی یه ی که په نه یه کی ره شی نه کارنامه ی په نابه ری کوردی عیراقی دا تومار کرد، بیرواری گشتی و راسیسمی دهوله تی و ناده له تی دژ به په نابه ران هه لخراند و نهوته تانیسته ش نیمه ی په نابه ران هه ر خه ریکی باج داوه ی نهو رووداوه یین.

به لام ده بیت ریخراوه ی میدیا وه موو نهو لایه نانه ی تر که راسته خو و ناراسته خو سه رگه رمی فریودانی په نابه رانن بوو دهنگدان به حیزبیک که تاسه ر بیست و نیسقان دژی په نابه رین، نهو راستی یه باش هه ست پی بکه ن که په نابه ران نهک هه ر زور به حه زه ره وه هه نویسته دهکهن له هه ر ده ست تیوهردانیکی نهم لایه نانه، به لکو زور نهوه ووشیارترن که دهنگه گانی خویان بکه نه وه سیله ی به هیز کردنی نهو لایه نانه ی که هیج جو ره سوکایه تی و پیشل کاری یه که نه ماوه به دهستی یه وه نه گرن دژ به په نابه ران، بو یه نیدی هه ر هه ول و تهقه لایه کی نهو لایه نای که نه کوردستانیشدا بوونه ته هوی ناواره بوونی نهو خه لکه وهک بلقی ژیر ناو سه ر دهکوهیت و نهم جاره ش به لوت شوری یه وه خوتان ده بیینه نهوه له بهردهم سن دو وه کانی نهو حیزبانه دا که نیوه ناشکراو نهینی سه رگه رمی مامه له کردنن له گه لیاندا.

په نابه ران نازاد یخوازان

نه گه ر ریخستنی خویپشاندانی تیکده رانه ی نهم لایه نانه وهک نه زمونیکی سوود مهند له بهرچاو بگرین بوو هه ر جو ره ده خاله تیکی نهم لایه نانه، ده بیت زور ووشیارانه هه نویسته بکه یین له بهردهم هه ر ده ست تیوهردان و ناوردانه وه یه کی نهم لایانه له مه سه له ی په نابه راندا، بو یه له راستی دا پیلانی نه مروشیان بوو دهنگ دان بهو لایه نانه ی که نهوان ده چنه پشت سهریان هیج مانایه کی نی یه جگه له سنگ برده نه پیشه وه ی خویان و نه تیجه گرتن له کو بوونه وه داخراوه کانی نیوان خویان نهم لایه نانه، نهوه ی نهوان به داویدا ده گه رین به کارهینانی کارتیی په نابه ری و بانگزه کردنی بوونی ناسایشه له کوردستان بوو دیپورت کردنه وه ی په نابه ران به مه رچی نهوه ی که نهم لایه نانه یه که ههنگاو پشتگیری له سیاسی ته کانی حیزبه دهسته لاتداره کانی کوردستان بکه ن، هه ر چونیک بیت فشاریک بهینن بوو سه دام حسین بوو ناوردانه وه یه که له مه سه له ی کوردو چونه ژیر باری جو ریک له حکومه تی فیدرالیزم.

نهوه ی نیمه ش زیاتر له سی دهه یه جهسته مان کراوته کیلگی سته م و نازار و نه شکنجه و اعدام و کیمای باران و نه نفال و ویران کاری. . . به ره نه نجامی سیاسی ته ره گه ز په رستانه و فاشیستی نهو حکومه ته یه که نهوان هه ر روژ به دوا ی دوزینه وه ی کونه ده رزی یه کدان بوو مل پیدان به گه رانه وه بوو باوه شی نهو حکومه ته ی که له سه ر ده ریای خوین و نیسک و پرسکی نیمه ده ریژه ی به دهسته لات داریه تی خو ی داوه.

بو یه دهنگ دانی نه مروتان به حیزبانیه که نه مان پشتگیری ئی دهکهن، ته نها ریسیکی نی یه بوو به هیز کردنی نهو نامانجان، به لکو به کرده وه ده چینه پشت سه ر لایه نییک که هیج جو ره ماف و نازادی و حورمه تیکی نیینسان بوو نیمه ی په نابه ران قایل نابیت، بو یه ده بیت له نیو هات و هاواری بازاری خو گه رم کردنی نهم لایه نانه دا نیمه نه بیته قوربانی و دهنگ به سه ختر کردنی ژیا نی خو مان نه ده یین، نیمه ده بن رووبه هه موو نهو لایه نانه ی که ادعای دیفاع لیکرد نه مان دهکهن یه که هه لوستی دیاری کراومان هه بیت، نهویش نهوه یه نایا ناماده ن که هه نویسته کانی تا نیسته ی خویان وه ریگرنه وه به کرده وه گورانییک له ژیا ن و گوزه رانماندا پیک بهینن؟ ناماده پاش چه نندین سال چاوهروانی سه ره تایترین مافه نیینسانی یه که نه مان پی رهوا بهینن که مافی نیشته جی بوون وه دهسته نیانی مافی په نابه رییه؟

دیاره نهم باره شه وه ده بیت پیشمه رچی نیمه بوو هه ر به لاین و وه عده یه کی نهوان نهوه بیت، که بریاری به ناسایش له قه نهم دانی کوردستانی عیراق لغو بکه نه وه. بریاری دیپورت کردنه وه و ده کردنی په نابه ران له که مپه کان لغو بکه نه وه. مافی په نابه ری بوه موو نهو که سانه ی که ماوه ی سالییک زیاتر له چاوه رانیدان به رسی یه ت بناسن، مافی ریخستنه وه ی خیزان و شاد بوونه وه ی نه نامانی خیزان به یه که تر به رسی بناسن. لغو کردنه وه ی نهم بریارانه و گورانکاری یه کی نهم چه شنه له ژیا نی نیمه ی په نابه راندا رهنگه ده روزه یه که بیت، که کرده وه ی له لایه ن زورییک له په نابه رانه وه جیگه ی پیشوازی بیت، نهو کاته ده کریت نیینسان بلیت هات و هاواری نهم لایه نانه ته نها بوو به کارهینانی نیمه له خزمه ت سیاسی ته کانی خویاندا نی یه ولایه نی که م نیمه ش وهک هه ر نیینسانیکی ناسای نهم کومه لگایه بهو راده یه سوود مهند ده یین نهم دهنگدانه ی نه مرو، که له سه ره تایترین مافه کانه مان به هه ر مهند بوویین.

نهمه هه نویستی نیمه وهک فیدراسیونی سه رتاسه ری په نابه رانی عیراقی له هونندو هه نویستی هه ر حیزب و ریخراویکی تریش له په یوه ند به مه سه له ی دهنگ دانه وه به له گه روی جی به جی کردنی نهم داخوازیانه وهک لایه نی که می داخوازیه فه وری یه کانی په نابه ران.

بو یه له راستی دا، نه گه ر هه ر حیزبیکیی سیاسی به هه ر نه ندازه یه که چاوی بریوه ته دانگ پیدانی په نابه ران، ده بیت شکاندنه وه ی پارسه نگی هیزه له بهرژه وه ندی په نابه راندا وهک به ره نه نجامی سیاسی ته خویان به سه نگی مه حه ک بزانی و پشتی پی بهه سن، که وا ته روومان

له و حیزبانیه که ادعای باشتر کردنی وهزعی په نابهران دهکات وچاوه رانی له په نابهرانه که پشتگیری یان لی بکه ن، کاتی نه وه هاتوووه بو
کوتای هینان به تراژیدیایکانی ژیانی رۆژانه ریگرتن به چونه سه ره وهی ریژهی خوکوشتن و فردانه دهوهی مندالان له که مپه کان هه نگاوی به کردهوه
هه لگرن و خویان له جیگه و ریگه یه کی پر شانازی به هر مه ندیکه ن.